

En vision for

Langstrup Mose

– Naturen nu og i fremtiden

"I en kæmpemæssig, men ganske sagnløs Eng vest for Niverød forvildede jeg mig en hed Julidag og troede aldrig, at jeg skulle nå frem til Teglværket, hvis Skorsten knejsede palmeslank ved Randen af det svigefulde kofortrampede Øde."

Fra: Jacob Paludan, Landeveje og Tankeveje 1963

Foto: Otto Vang

Foto: Danmarks Naturfredningsforening

Storken er flere gange set i Langstrup Mose, og er en af de fugle, der må forventes at ville slå sig ned, hvis forholdene forbedres. Ældre mennesker kan huske endog flere par storke med reder på Lerbjerggårdens tagrygning!

I DN Fredensborgs vision er Langstrup Mose igen et eldorado for dyr, planter og mennesker.

Kort om Langstrup Mose

Hvor den gamle Nivå Fjord i stenalderen strakte sig dybt ind i landet, ligger i dag Langstrup Mose, der er et af de største lavbundsområder i Nordsjælland.

Til trods for navnet er mosen i virkeligheden en mosaik af enge, mosehuller, småskov og dyrket land. Med en forholdsvis beskedne indsats har den alle muligheder for at udvikle sig til et eldorado for planter og dyr, ikke mindst for fuglene.

Kort fra Hørsholm Egnsmuseum

Langstrup Mose - Foto: Otto Vang

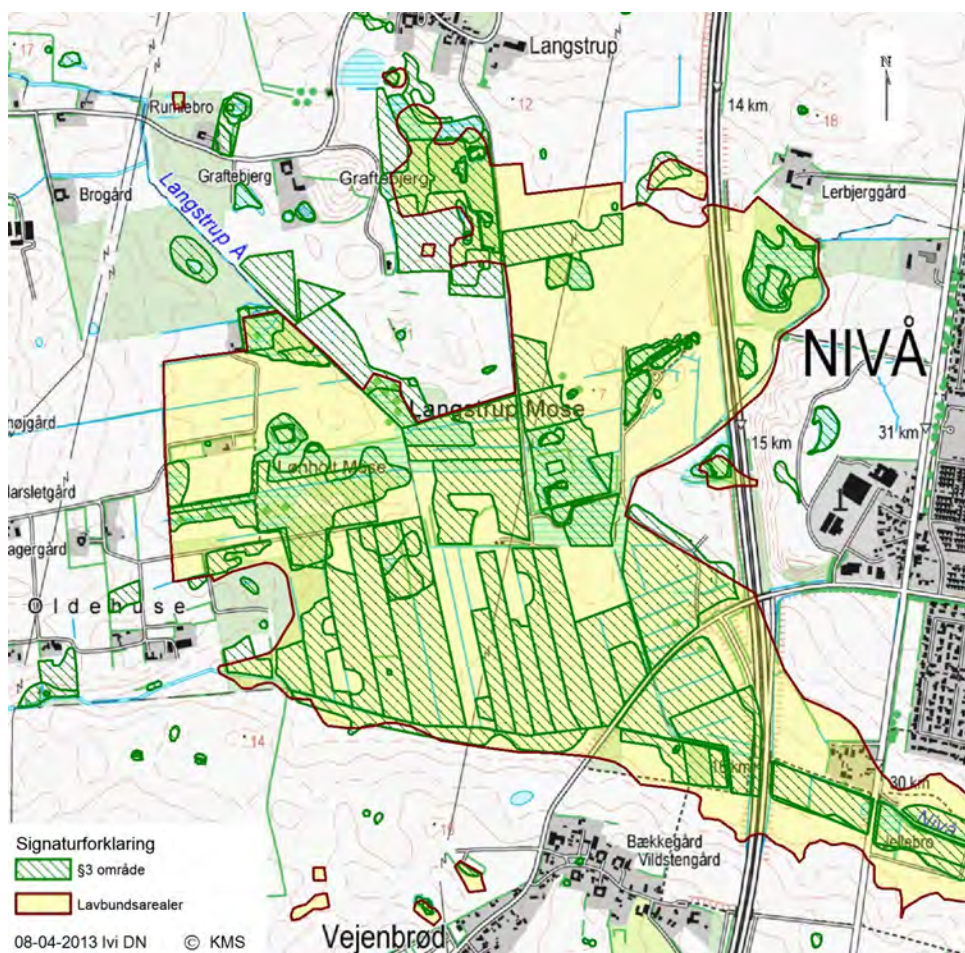
Langstrup Mose i dag

Store dele af Langstrup Mose er beskyttet natur, hvor ejeren ikke uden tilladelse må foretage ændringer i arealernes tilstand. Det betyder også, at der skal tilladelse til at hæve eller sænke vandstanden i mosen. Det må dog antages, at tilladelse til en beskedne hævnings af vandstanden kan opnås, når formålet er at skabe bedre, mere, og mere sammenhængende natur.

Arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 (eng, mose) er vist med grøn skravering. Områder, der ifølge Miljøportalen er lavbundsarealer, er markeret med gult. Især den sydøstlige del af mosen, nord for Vejenbrød, er et oplagt naturgenopretningsområde.

Mosen har gennem mange år været dyrket og drænet, men i dag ligger store dele hen uden landbrugsmæssig drift. Det gælder de kommunalt ejede arealer mod sydøst og størstedelen af de privatejede parceller i den sydlige del af mosen. På andre af parcellerne i den sydlige del høstes der mere eller mindre regelmæssigt hø, mens der ingen steder er græssende kreaturer. Den nordlige del af mosen er hovedsagelig under plov.

Vandløbene - Nive Å, Langstrup Å og Dageløkkevandløbet - er uddybede og rettet ud, og store dele af mosen afvandes af åbne grøfter, der leder vandet ned til Nive Å. Der er enkelte gamle, vandfyldte tørvegrave syd for Langstrup landsby, men ellers mangler det åbne vandspejl på grund af dræning.

Kortet er bearbejdet af DN

Naturen nu

Plantelivet er som følge af de nuværende forhold artsfattigt med høje græsser og stauder som f.eks. rørgræs og lodden dueurt. Uden græsning og høslæt holdes de højt voksende planter ikke nede, men udkonkurrerer tværtimod de lavtvoksende og blomstrende engplanter.

Blandt fuglene ses kun de mest almindelige arter. Det skyldes både den manglende drift og de mange forstyrrelser. En så karakteristisk engfugl som viben yngler således ikke i selve mosen, men gør mere eller mindre vellykkede forsøg i udkanten af de marker, der grænser op til den.

Indimellem er der lyspunkter. For nogle år siden opholdt en kongeørn sig i Langstrup Mose i en længere periode om vinteren, og et enkelt sted er der en mindre bestand af den fredede orkide maj-gøgeurt. Det viser, at mosen kan blive en vigtig naturlokalitet. Men hvad skal der til?

DN Fredensborgs vision for Langstrup Mose

Landskabeligt set er Langstrup Mose enestående dels ved sin topografi – man forestiller sig let den gamle stenalderfjord – dels ved sin størrelse og ved at ligge hen helt uden bebyggelse. En hævnning af vandstanden i den sydlige del af Langstrup Mose kombineret med græsning eller høslæt vil skabe ynglesteder for vand- og engfugle, og mosen vil desuden blive et vigtigt opholds- og fødesøgningssted for trækkende fugle på grund af dens placering på trækruten.

Engkabbeleje - Foto: Bjørn Sandberg

Vibe - Foto: Bjørn Sandberg

Vi forestiller os den sydlige del af mosen som et stort sammenhængende, rekreativt naturområde med en mosaik af tørre partier, moser og enge – de laveste, nærmest Nive Å, med vintervanddække – og måske en genslynget Langstrup Å. Afgræsning eller høslæt vil fremme en rig og varieret plantevækst med f.eks. ranunkler, forglemmigej, kabbeleje, engkarse og orkideer.

Friluftsliv

Langstrup Mose vil kunne byde på store muligheder for det almene friluftsliv, dvs. de *stiltfærdige* naturgæster. Dele af mosen skal ligge uforstyrret hen af hensyn til fuglelivet, men der skal også være gode muligheder for at opleve området fra Langstrup-stien, eventuelt fra trampestier og måske et fugletårn eller en udsigtsplatform, diskret opstillet i udkanten af mosen. Der kan informeres om naturen f.eks. ved hjælp af tavler eller qr-koder eller apps. Det vil også være oplagt at formidle det oprindelige stenalderlandskab med dets bopladser.

En naturgenopretning kan naturligvis kun gennemføres i samarbejde med lodsejerne og med deres godkendelse. Vi håber, at denne folder kan medvirke til, at visionen bliver til virkelighed.

Hvorfor er naturpleje og naturgenopretning også vigtig i en større sammenhæng?

I en verden, hvor menneskets påvirkning af naturen bliver stadig mere omfattende, har vi en forpligtelse til at bevare og understøtte de livsformer og arter, der er udviklet gennem millioner af år. Men en rig natur er også af grundlæggende betydning for vores livskvalitet, idet den giver mulighed for rekreation i ordets bedste forstand og for ægte og umiddelbare oplevelser. Derfor er det af stor betydning ikke alene at bevare den natur, vi har i dag, men også at skabe mere natur dér, hvor der er mulighed for det.

Eksempler på naturgenopretning

Græsning og høslæt har vedligeholdt enge, oprensning af vandhuller har fået bestande af sjældne frøer til at vokse, vandløbsrestaurering har sikret fiskebestande og øget artsantallet af vandløbsdyr, og oversvømmelse af våde enge har skabt nye fuglelokaliteter – blot for at nævne nogle eksempler.

Flere steder i landet er der således gennemført naturgenopretningsprojekter af samme omfang som det, vi foreslår i Langstrup Mose. Det kan altså lade sig gøre!

På det seneste FN-møde om biodiversitet i Nagoya, Japan blev 192 lande, herunder Danmark, enige om at vende den negative udvikling, som klodens natur er inde i.

Tranegilde - Foto: Niels Hald

Ved **Tranegilde** syd for København ligger en anden gammel stenalderfjord. Her er der skabt vinter-våde enge, hvor vandfuglene søger ind fra Køge Bugt for at finde føde. Området omkring moserne anvendes til rekreative formål, især af den mere stilfærdige slags som cykel- og vandreture samt løb og ridning.

Holløse Bredning nord for Arresø blev opkøbt af staten gennem frivillige aftaler med lodsejerne. Halvdelen af området er nu en lavvandet sø, mens resten er eng. Fuglene har i høj grad taget området til sig. Og kreaturgræsningen på engene omkring søen vil med tiden skabe gode forhold for mange af vores sjældne planter, bl.a. orkideer.

Holløse Bredning - Foto: Bjørn Sandberg

